

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8SŽk/39/2020
Identifikačné číslo spisu: 1019200836
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1019200836.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu JUDr. Eriky Šobichovej a Mgr. Petra Melichera v právnej veci žalobcu: F. A. L., D.. XX. XX. XXXX, W. XX, C., Z. F. D., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, P. O. Hviezdoslava 6, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 28. 5. 2019, sp. zn. KaZA/23757/2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 5. 11. 2019, č. k. 30S/115/2019-68, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu zamietla.

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „správny súd“) uznesením z 05. 11. 2019, č. k. 30S/115/2019-68 podľa § 98 ods. 1 písm. d) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 28. 05. 2018, číslo spisu: KaZA/23757/2018, ktorým žalovaný nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že nebola splnená podmienka podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“).

2. Žalobca sa v podanej žalobe tiež domáhal preskúmania zákonnosti podania žalovaného z 12. 06. 2019, číslo spisu: KaZA/23757/2018, ktorým žalovaný vybavil podnet žalobcu z 05.06. 2019 označený ako „Odvolanie voči svojvoľnému rozhodnutiu Centra právnej pomoci v Žiline odmietnuť zastúpenie pre údajnú bezúspešnosť.“ V uvedenom rozsahu správny súd uznesením zo 17. 9. 2019, č. k.

30S/115/2019-42, rozhodol o vylúčení veci na samostatné konanie.

3. Správny súd v odôvodnení uznesenia skonštatoval, že žalobca podal žalobu oneskorene. V uvedenom prípade žalovaný rozhodol o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci žalobcovi. V zmysle § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. proti rozhodnutiu o nepriznaní právnej pomoci možno podať správnu žalobu do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia. Z administratívneho spisu žalovaného mal za preukázané, že napadnuté rozhodnutie bolo žalobcovi doručené elektronickou poštou 29. 5. 2019. Žalovaný v rozhodnutí žalobcu poučil, že proti rozhodnutiu nie je možné podať opravný prostriedok a správnu žalobu je možné podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia na príslušný krajský súd. Žalobca napriek riadnemu poučeniu žalobu podal až 16. 6. 2019. Lehota na podanie žaloby začala žalobcovi plynúť deň po doručení rozhodnutia žalovaného t. j. 30. 5. 2019 a uplynula vo štvrtok dňa 13. 6. 2019. Preto pokiaľ žalobca podal žalobu dňa 16. 6. 2019, urobil tak až po uplynutí zákonom stanovenej lehoty.

4. Podľa správneho súdu na uvedenom nič nemení ani podanie označené ako „odvolanie,“ ktoré žalobca podal na žalovaný správny orgán dňa 5. 6. 2019, a ktoré bolo podľa jeho obsahu posúdené ako podnet pre správny orgán na mimo odvolacie konanie. Preto jediné podanie, ktoré došlo správne súdu, a ktoré tak podľa obsahu mohlo byť posúdené ako správna žaloba bolo práve oneskorené podanie zo 16. 6. 2019.

5. Podaním z 27. 12. 2019 žalobca proti rozhodnutiu správneho súdu podal kasačnú sťažnosť. Súčasne podal námietku zaujatosti, keď v podaní namietol aj zaujatosť sudkýň zákonného senátu: JUDr. Janu Martinčekovú, JUDr. Zuzanu Jančárovú a JUDr. Janu Vargovú. Rovnako namietal zaujatosť vyššej súdnej úradníčky JUDr. Ľubice Kudlejovej ako aj ostatných sudcov Krajského súdu v Žiline. Kasačnému súdu navrhol, aby napadnuté uznesenie správneho súdu zrušil a vec prikázal na ďalšie konanie nezávislému a nezaujatému súdu.

6. Kasačnú sťažnosť odôvodnil nezákonným postupom a zaujatosťou zákonných sudkýň. Správny súd odoprel uznesením žalobcovo právo nebyť diskriminovaný, právo na spravodlivé súdne konanie a právo na revíziu súdnych rozhodnutí. Sudkyne v konaní vedome konali v rozpore so zákonom, aby obmedzili žalobcovo právo nebyť diskriminovaný pre svoj pôvod, právo nebyť diskriminovaný pre sťažnosti na diskrimináciu ako aj vedome obmedzili žalobcovo právo na súdnu ochranu zaručenú Európskym dohovorom o ľudských právach a základných slobodách a Ústavou Slovenskej republiky. Uviedol dôvody, pre ktoré považuje sudcov Krajského súdu v Žiline za subjektívne aj objektívne zaujatých, najmä extrémizmus a rasizmus sudcov a uplatňovanie politiky rasovej diskriminácie a apartheidu v Žilinskom kraji. V kasačnej sťažnosti obsiahlo zrekapituloval priebeh administratívneho konania a poukázal na pochybenia žalovaného.

7. Uznesením zo 6. 2. 2020, č. k. 30S/115/2019-86, rozhodol správny súd predsedníčkou senátu o námietke zaujatosti proti vyššej súdnej úradníčke JUDr. Ľubici Kudlejovej tak, že nie je vylúčená z vykonávania úkonov v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 30S/115/2019.

8. Podaním z 02. 03. 2020 žalobca podal opakovanú námietku zaujatosti sudcov Krajského súdu v Žiline a vyššej súdnej úradníčky JUDr. Ľubice Kudlejovej.

9. O námietkach zaujatosti žalobcu z 27. 12. 2019 a z 2. 3. 2019 rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 23. 3. 2020 tak, sp. zn. 5Ndz/1/2020 tak, že sudcovia Krajského súdu v Žiline nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 30S/115/2019. Nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by bola z hľadiska § 87 ods. 1 S.s.p. právne relevantná.

10. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril podaním z 22. 7. 2020. Poukázal na absenciu náležitosti kasačnej sťažnosti podľa § 445 ods. 1 S.s.p.. Žalobca sa k právnym vadám rozhodnutia a postupu správneho súdu vyjadruje len veľmi okrajovo. Odmietnutím správnej žaloby žalobcu nemohlo dôjsť zo strany správneho súdu ani k odopretiu práva na prístup k súdu, nakoľko krajský súd postupoval

zákonne, keď správnu žalobu žalobcu odmietol, nakoľko bola podaná na súd preukázateľne po lehote. Žalobca bol niekoľkokrát poučený o tom, že správnu žalobu je možné urobiť v lehote 15 dní od doručenia napádaného rozhodnutia žalovaného, no neurobil tak. Správny súd postupoval správne a v súlade s právnymi predpismi, keď žalobu odmietol. Navrhol kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

11. Žalobca sa k vyjadreniu žalovaného, ktoré mu bolo zaslané na vedomie, vyjadril tak, že nakoľko žalovaný nesplnil dôsledne svoju povinnosť poprieť alebo priznať tvrdenia uvedené v kasačnej sťažnosti, z nesporných tvrdení žalobcu vyplýva porušenie jeho práv tak, ako ich namietal. Preto opätovne žiadal napadnuté uznesenie správneho súdu zrušiť a vec prikázať na ďalšie konanie nezávislému a nezaujatému súdu.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 S.s.p.) postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť žalobcu je nutné ako nedôvodnú postupom podľa § 461 S.s.p. zamietnuť.

13. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z., sa tento zákon vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddelení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.

14. Podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 327/2005 Z. z., (1) fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

(2) Podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci.

15. Podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z., Centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu o nároku na poskytnutie právnej pomoci nie je možné podať opravný prostriedok. Proti rozhodnutiu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci možno podať správnu žalobu do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

16. Podľa § 98 ods. 1 písm. d) S.s.p. správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná oneskorene.

17. Podľa § 181 ods. 1 S.s.p. musí fyzická osoba alebo právnická osoba správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

18. Podľa § 181 ods. 4 S.s.p. zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

19. Kasačný súd v prvom rade uvádza, že opätovne neposudzoval zaujatosť sudcov Krajského súdu v Žiline podľa § 440 ods. 1 písm. e) S.s.p., nakoľko otázka vylúčenia sudcov Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 30S/115/2019 bola vyriešená uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. 3. 2020, sp. zn. 5Ndz/1/2020. Kasačnému súdu nie sú známe žiadne nové skutočnosti, ktoré by boli z hľadiska § 87 ods. 1 S.s.p. a § 440 ods. 1 písm. e) právne relevantné.

20. Vo vzťahu k namietanému právu na spravodlivý proces a tvrdenej diskriminácii žalobcu kasačný súd

uvádza, že základný rámec práva na spravodlivé súdne konanie (práva na spravodlivý proces), aplikovateľný pre správne súdne konanie (rovnako ako pre civilné konanie), je obsiahnutý v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Toto právo je podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky implikované aj v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“).

21. Ustanovenie čl. 46 ods. 1 Ústavy stanovuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Túto časť čl. 46 ods. 1 je potrebné čítať v spojení s čl. 46 ods. 4 Ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon. Ide teda o ústavný podklad pre možné obmedzenie práva na spravodlivý proces resp. konkrétne práva na prístup k spravodlivosti. Práva vyplývajúce z čl. 46 Ústavy tak neplatia absolútne, a to platí i pre prístup k spravodlivosti. Tieto práva tak môžu byť primeraným spôsobom za účelom dosiahnutia legitímneho cieľa primerane obmedzené, tak aby nebolo zasiahnuté ich jadro. Medzi takéto obmedzenia typicky patrí zaťaženie niektorých podaní poplatkovou povinnosťou, ustanovenie povinného právneho zastúpenia alebo definícia podmienok prípustnosti určitých podaní.

22. Tradičným inštitútom obmedzujúcim právo na prístup k spravodlivosti sú aj lehoty, v rámci ktorých sa každý musí svojich práv na súde alebo na inom orgáne ochrany práv domáhať. Právna úprava lehôt je tak súčasťou „stanoveného postupu“ domáhania sa práv, ktoré uvádza čl. 46 ods. 1 Ústavy. Legitímnymi cieľmi, ktoré obyčajne stoja za pozadím konkrétnej úpravy lehôt bývajú riadny výkon spravodlivosti a predovšetkým právna istota. V uvedenom prípade aj zrýchlenie konania vo veciach týkajúcich sa konania o nároku na poskytnutie právnej pomoci, nakoľko v týchto prípadoch možno ešte väčšmi platí právna maxima, v zmysle ktorej pomalá spravodlivosť je odmietnutá spravodlivosť.

23. Správny súdny poriadok ustanovuje lehotu na podanie správnej žaloby v § 181 ods. 1 tak, že fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak. V tomto prípade podľa zákona č. 327/2005 Z. z. je možné podať správnu žalobu do 15 dní odo dňa doručenia napadnutého rozhodnutia.

24. Lehota na podanie správnej žaloby ustanovená v § 181 ods. 1 S.s.p. je lehotou procesnoprávnou. Procesnoprávna povaha lehoty na podanie správnej žaloby má za následok, že na jej zachovanie stačí, ak sa posledný deň lehoty podá správna žaloba na správnom súde alebo sa odovzdá na poštovú prepravu.

25. Z administratívneho spisu žalovaného je nesporné, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo doručené žalobcovi 29. 5. 2019. Od nasledujúceho dňa žalobcovi začala plynúť lehota na podanie správnej žaloby na krajský súd podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. v spojení s § 181 ods. 1 S.s.p., ktorá tak uplynula dňa 13. 6. 2019. Taktiež je nesporné, že žalobca podal správnu žalobu elektronicky dňa 16. 6. 2019. Je nutné preto prisvedčiť správne mu súdu, že žalobca podal správnu žalobu oneskorene, nakoľko posledný deň 15-dňovej lehoty na jej podanie pripadol na deň 13. 6. 2019 (štvrtok), no žalobca podal správnu žalobu až dňa 16. 6. 2019. Kasačný súd k veci dodáva, že žalobca bol v napadnutom rozhodnutí žalovaného riadne o lehote podania správnej žaloby poučený.

26. Napriek tomu, že konania, kde je žalovaným Centrum právnej pomoci podliehajú menej formálnemu konaniu, kasačný súd nemôže odpustiť zmeškanie lehoty na podanie správnej žaloby, keď jej odpustenie je v zmysle princípov právneho štátu vylúčené (§ 181 ods. 4 S.s.p.).

27. Záverom kasačný súd pripomína, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). S poukazom na uvedené kasačný súd v procesnom postupe krajského súdu nezistil znemožnenie uplatnenia procesných práv prislúchajúcich žalobcovi, ani nesprávny procesný postup správneho súdu, či porušenie princípu rovnosti účastníkov konania.

28. Vzhľadom na to, že správny súd postupoval správne, keď po ustálení oneskoreného podania žaloby, žalobu postupom podľa § 98 ods. 1 písm. d) S.s.p. odmietol, kasačný súd rozhodol tak, že kasačnú

sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú postupom podľa § 461 S.s.p. zamietol.

29. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 S.s.p. a contrario k § 167 ods. 1 a 168 S.s.p., tak že žiadnemu z účastníkov právo na ich náhradu nepriznal, pretože žalobca nebol v kasačnom konaní úspešný a v prípade žalovaného nedošlo k naplneniu predpokladu obsiahnutého v § 168 S.s.p..

30. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.